

Чернігівський державний педагогічний університет імені Т.Г.Шевченка

ОСОБЛИВОСТІ ЗМАГАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ ВОЛЕЙБОЛІСТІВ

***Анотація.** У статті представлені результати досліджень змагальної діяльності волейболістів олімпійського турніру в Пекіні 2008 р.*

***Ключові слова:** висококваліфіковані волейболісти, змагальна діяльність.*

***Аннотация.** Синиговец И.В. Дуденок С.В Особенности соревновательной деятельности высококвалифицированных волейболистов. В статье представлены результаты исследований соревновательной деятельности волейболистов олимпийского турнира в Пекине в 2008 г.*

***Ключевые слова:** высококвалифицированные волейболисты, соревновательная деятельность.*

Annotation. Sinigovets I.V. Dudenok S.V. Distictive features of highly skilled volleyballers competitive activity. The article contains the research results of volleyballers competitive activity during the Olympic tournament in Peking, 2008.

***Keywords:** highly skilled volleyballers, competitive activity.*

Постановка проблеми. У будь-якому виді спорту досягнення спортивного результату здійснюється шляхом численних прийомів і дій, об'єднаних в систему, виходячи із специфіки виду спорту. Ця система прийомів і дій розглядається як техніка змагальної діяльності, яка направлена на досягнення кінцевого результату [4].

В зв'язку зі змінами правил та стрімким розвитком волейболу, з кожним роком відбуваються істотні зміни в технічній підготовленості висококваліфікованих волейболістів в порівнянні з попередніми етапами розвитку волейболу. Дане питання є завжди актуальним, тому що тільки на основі глибокого аналізу змагальної діяльності, виявлення основних тенденцій в розвитку сучасного класичного волейболу можлива побудова ефективної системи підготовки висококваліфікованих волейболістів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Практична значущість проблеми контролю змагальної діяльності кваліфікованих спортсменів неодноразово підкреслювалась у працях М.М. Булатової, В.М. Лісенчука – де

було показано, що аналіз змагальної діяльності, який отримав у теперішній час розповсюдження в практиці підготовки кваліфікованих спортсменів, дозволяє виявити, критично оцінити, зіставити компоненти змагальної діяльності різних спортсменів та на цій основі оптимізувати процес управління змагальною діяльністю спортсменів, забезпечуючи, в кінцевому рахунку, підвищення рівня спортивно-технічних результатів.

Дослідженням змагальної діяльності волейболістів займалися багато авторів [1, 3, 4], в роботах яких представлені дані: реалізації, кількості, процентного співвідношення виконання технічних дій волейболістів різних вікових груп і кваліфікації. Проте, в цих роботах відсутні кількісні дані про виконання специфічних технічних дій висококваліфікованих волейболістів різних ігрових амплуа в змагальній діяльності.

Мета дослідження. Дослідити змагальну діяльність висококваліфікованих волейболістів різних ігрових амплуа .

Для досягнення мети дослідження поставленні такі **завдання:**

1. Вивчити і узагальнити дані спеціальної літератури і практичного досвіду з поставленої проблеми.
2. Визначити кількісні показники виконання технічних дій висококваліфікованих волейболістів різних ігрових амплуа в змагальній діяльності.

Результати дослідження. В даному дослідженні нами проаналізовано вісім ігор олімпійського турніру з волейболу в Пекіні 2008 р., провідних збірних команд світу з чвертьфіналу до фіналу, та підраховано кількісне і якісне виконання технічних прийомів висококваліфікованих волейболістів різного ігрового амплуа.

Технічні дії, згідно існуючим методикам [1, 3, 4], були об'єднані в шість груп: подача, нападаючі дії, друга передача – передача м'яча двома руками зверху або знизу для виконання атакуючих дій, прийом м'яча з подачі, блокування, захисні дії – прийом м'яча після атакуючих дій суперника.

Педагогічне спостереження змагальної діяльності висококваліфікованих

волейболістів дозволило виявити загальну кількість основних технічних дій, що виконуються за гру спортсменами конкретного ігрового амплуа (табл. 1): нападаючі першого темпу – $72 \pm 11,1$ од., нападаючі другого темпу – $115 \pm 13,7$ од., нападаючі другого темпу (діагональні) – $92,5 \pm 17,3$ од., зв'язуючі – $148 \pm 17,4$ од., ліберо – $46,1 \pm 7,8$ од. Також нами було підраховано використання волейболістами різного ігрового амплуа технічних дій на протязі однієї гри та був визначений відсоток браку виконання кожного прийому.

Аналіз змагальної діяльності нападаючих першого темпу констатував те, що із загального арсеналу технічних дій волейболісти даного амплуа в ігровій практиці найбільше виконують (рис. 1): блокування – 49,2% та нападаючі дії – 15,5%. Загальний відсоток браку виконання технічних дій склав – 15,5%. Найбільший відсоток браку при виконанні технічних дій був визначений при виконанні блокувань – 6,2% та подач – 3,6%.

Нападаючі другого темпу (рис. 2) найбільше виконують: нападаючі дії – 21,3%; прийом м'яча після подачі – 21,3% та блокування – 20,5%. Загальний відсоток браку виконання технічних дій склав – 12,2%. Найбільший відсоток браку був визначений в показниках: подачі – 3,3%, нападаючих дій – 2,5% та прийому м'яча після подачі – 2,4%.

Нападаючі другого темпу (діагональні) (рис. 3) найбільше виконують: нападаючі дії – 34,5% та блокування – 24%. Загальний відсоток браку виконання технічних дій склав, як і у нападаючих другого темпу – 12,2%. Найбільший відсоток браку був визначений в показниках: подачі – 5,1%, нападаючих дій – 3,2% та блокувань – 2,8% .

Зв'язуючі (рис. 4) найбільше виконують: другу передачу – 58,2 % та блокування – 17,5%. Загальний відсоток браку виконання технічних дій склав – 6,8%. Найбільший відсоток браку був визначений в показниках: другої передачі – 2,8% та блокування – 2,3%.

Ліберо (рис. 5) найбільше виконують: прийом м'яча з подачі – 55,2% та захисних дій 24,2%. Загальний відсоток браку виконання технічних дій склав –

9,1%. Найбільший відсоток браку був визначений в показниках: прийому м'яча з подачі – 5,2% та захисних дій 2,1%.

Висновки

1. Змагальна діяльність висококваліфікованих волейболістів різних ігрових амплуа, характеризується певним змістом технічних дій, що створює передумови для внесення змін до змісту програм спеціальної фізичної підготовки волейболістів з пріоритетністю розвитку фізичних здібностей, необхідних для виконання даних технічних дій.
2. Проведені дослідження дозволили визначити, що найбільшу кількість технічних дій за гру виконують зв'язуючі – $148 \pm 17,4$ од., найменшу – гравці ліберо – $46,1 \pm 7,8$ од., також найбільший загальний відсоток браку виконання технічних дій спостерігається у нападаючих першого темпу – 15,5%, найменший – у гравців зв'язуючого амплуа – 6,8%.

Перспективи подальших досліджень. Планується визначити модельні показниками змагальної діяльності кваліфікованих волейболістів різного ігрового амплуа.

Література.

1. Амалін М.Е. Исследования вопроса технической подготовки волейболистов. Автореф. дис. ... канд. пед. наук. – Тарту. 1973. – 23 с.
2. Булатова М.М. Теоретико-методические основы реализации функциональных резервов спортсменов в тренировочной и соревновательной деятельности: Дис. ... д-ра. пед. наук: 24.00.01. – К., 1997. – 356 с.
3. Гаркуша С.В. Біомеханічна корекція швидкісно-силової підготовленості волейболістів високої кваліфікації у передзмагальний період. Автореф. дис. ... канд. фіз. вих. і спорту: 24.00.01. – Харків, 2005. – 24 с.
4. Железняк Ю.Д., Шипулін Г.Я., Сердюков О.Э. Тенденции развития классического волейбола на современном этапе // Теория и практика физической культуры. – 2001 – №4. – С. 30-36.
5. Лисенчук Г.А. Управление подготовкой футболистов. – К.: Олимпийская литература, 2003. – 271 с.

**Виконання технічних дій висококваліфікованими волейболістами на
протязі однієї гри різного ігрового амплуа.**

Технічні дії	Амплуа									
	нападаючі першого темпу (n=32)		нападаючі другого темпу (n=32)		нападаючі другого темпу діагональні (n=16)		зв'язуючі (n=16)		ліберо (n=16)	
	\bar{x}	S	\bar{x}	S	\bar{x}	S	\bar{x}	S	\bar{x}	S
подача	16,8	1,8	18,2	2,2	21	3,7	12,9	3,4	–	–
нападаючі дії	11,2	1,8	28,9	3,3	35,2	5,3	2,9	1,9	–	–
друга передача	1,8	1,2	3,8	1,2	2,5	1,2	93,5	5,6	3,7	2,6
блокування	38,6	4,5	27,1	3,4	26,4	4,5	28,7	6,2	–	–
прийом м'яча після подачі	0,4	0,2	28,1	2	0,3	0,5	0,4	0,5	28,2	4,6
захисні дії	3,2	1,6	9	1,6	7,1	2,1	10,3	1,8	14,2	1,5
загальна кількість технічних дій	72	11,1	115,1	13,7	92,5	17,3	148,7	17,4	46,1	7,8

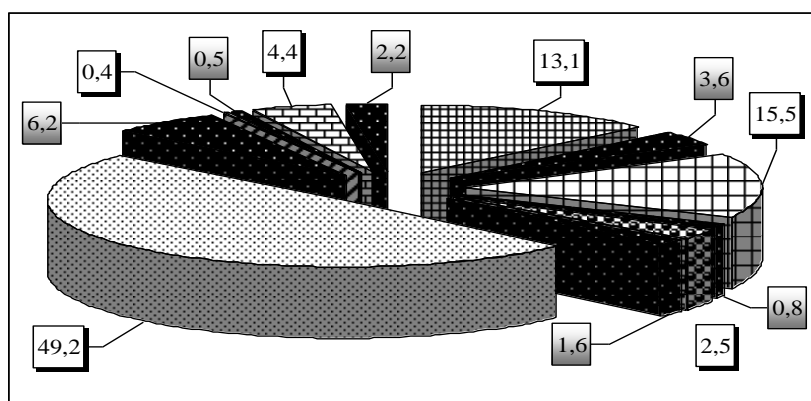

Рис. 1 Співвідношення технічних дій нападаючих першого темпу
 ▣ – подача; ▤ – нападаючі дії; ▥ – друга передача; ▦ – блокування; ▧ – прийом м'яча після подачі; ▨ – захисні дії; ▩ – брак

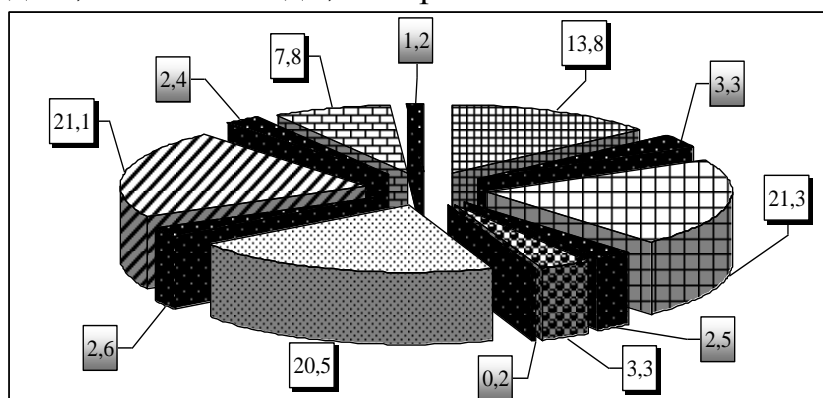

Рис. 2 Співвідношення технічних дій нападаючих другого темпу
 ▣ – подача; ▤ – нападаючі дії; ▥ – друга передача; ▦ – блокування; ▧ – прийом м'яча після подачі; ▨ – захисні дії; ▩ – брак

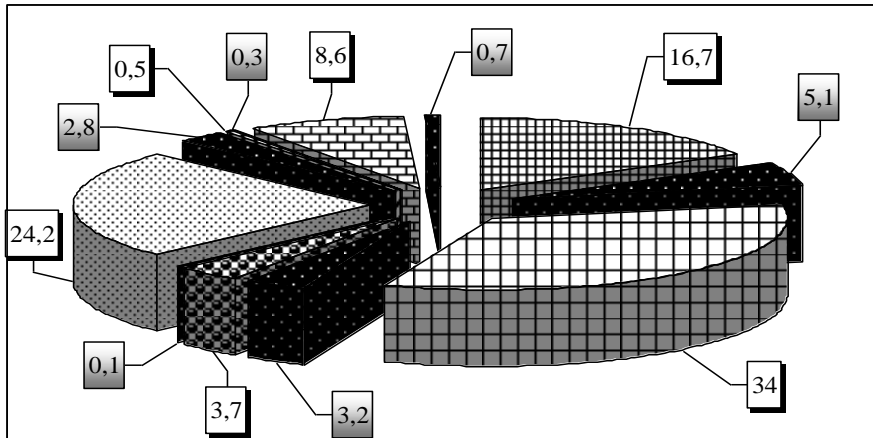

Рис. 3 Співвідношення технічних дій нападаючих другого темпу (діагональні)
 ▨ – подача; ▩ – нападаючі дії; ▧ – друга передача; ▦ – блокування; ▤ – прийом м'яча після подачі; ▥ – захисні дії; ▀ – брак

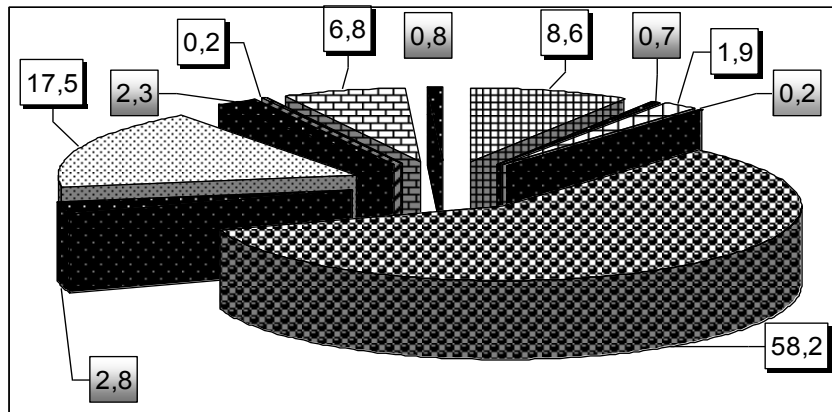

Рис. 4 Співвідношення технічних дій зв'язуючих
 ▨ – подача; ▩ – нападаючі дії; ▧ – друга передача; ▦ – блокування; ▤ – прийом м'яча після подачі; ▥ – захисні дії; ▀ – брак

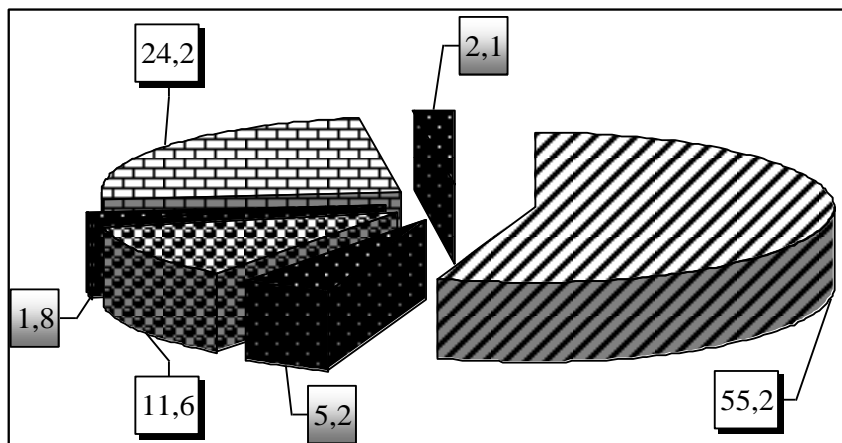

Рис. 5 Співвідношення технічних дій ліберо
 ▨ – подача; ▩ – нападаючі дії; ▧ – друга передача; ▦ – блокування; ▤ – прийом м'яча після подачі; ▥ – захисні дії; ▀ – брак

Авторські довідки

Прізвище	Синіговець
Ім'я	Ігор
По батькові	Васильович
Місце роботи	Чернігівський державний педагогічний університет імені Т.Г.Шевченка
Посада	старший викладач кафедри спорту та спортивних ігор
Вчений ступінь	кандидат наук з фізичного виховання і спорту
Вчене звання	в.о. доцента
Телефони	Домашній 8-046-2-66-66-93
	Мобільний 8-097-723-37-84
Домашня адреса	40013, м. Чернігів, вул. Воїнів-Інтернаціоналістів-1 гурт-4 кімната № 209
e-mail	senegovets@mail.ru

Прізвище	Дуденок
Ім'я	Сергій
По батькові	Вікторович
Місце роботи	Чернігівський державний педагогічний університет імені Т.Г.Шевченка
Посада	Студент 4 курсу
Вчений ступінь	-
Вчене звання	-
Телефони	Домашній -
	Мобільний
Домашня адреса	вул. Комінтерна 11, кв 1
e-mail	